

Լիբանանեան Լուրեր

Յրգալաւ Լիբանանցիներուն Զամար Ամենամեծ Սպառնալիքն Է. Սամիր Ժաաժա

Լիբանանեան Ուժեր կուսակցու-
թեան ղեկավար Սամիր Ժաաժա
հաստատեց, որ վերջին դէպքերուն
կապակցութեամբ «Եթէ զինուորական
դատարանին մէջ վկայութիւն պետք
է տայ, ապա ինք այդ կ'ընէ այն
պայմանով, որ Յրգալաւի առաջնորդ՝
Զասան Նասրալլա ինքը եւս իր
վկայութիւնը տայ Նոյն դատարանին»:

Ի տարբերութիւն Յրգալաւի, Լիբանանեան Ուժերը Ներքին գործոց
Նախարարութեան մօտ գրանցուած կուսակցութիւն է ըսաւ Ժաաժա եւ
շարունակեց շեշտելով, որ յետպատերազմեան շրջանին իր գլխաւորած
կուսակցութիւնը չունի օրինական ոչ մէկ խախտում, մինչ Յրգալաւն եւ իր
անդամները մեղադրուած են շարք մը յանցագործութիւններով:

Ժաաժա ակեցուց, ըսելով, որ Յրգալաւն մինակը ամենամեծ սպառնալիքն
է լիբանանցիների համար, եւ ոչ թէ Պէյրուզի Զարաւային արուարձանը
կամ շիա համայնքը:

Ժաաժա իր կեցուածքները յայտնեց հիւրը հանդիսանալով լիբանանեան
«Էմ. Թի. Վի» կայանի Մարսէլ Ղանէմի ծրագրին, որուն ընթացքին ան Նաեւ
ըսաւ, որ Յրգալաւի առաջնորդին վերջին ելոյթը թունաւոր խօսքն էր՝
լեցուն մոլորեցնող սուտերով եւ բանբասանքով որոնք հիմնուած չեն որեւէ
ճշմարտութեան վրայ:

Աւելի եւս խստացնելով իր ոճը Ժաաժա ըսաւ. «Լիբանանցիները զգուած
են Յրգալաւի ոտնձգութիւններէն եւ սանձարձակ գործելակերպէն, որ
արդիւնքն է սխալ քաղաքականութեան»:

Լուրեր Արաբական Աշխարհէն

Սուրիոյ Մէջ Ամերիկեան «Ալ Թանաֆ» Զօրակայանը Գրոհի Ենթարկուեցաւ

«Ալ Թանաֆ» զօրակայանը, ուր տեղակայուած են ամերիկեան եւ բրիտանական
ուժերը, ենթարկուած է հրթիռային յարձակման՝ պատճառելով Նիւթալկան
վնասներ: Տարածքին մէջ գտնուող դաշնակից ուժերու անդամներու շարքէն
կորուստի կամ վիրաւորներու մասին տեղեկութիւններ չկան: Այս մասին
հաղորդեց Արեւելքը:

Ըստ լրատուական աղբիւրներու, այդ տարածքը ականատես դարձած
է հրթիռակոծութեան զուգահեռ ընթացող անօդաչու թռչող սարքերու
թռիչքին, առանց մանրամասնութիւններ նշելու վերջինիս՝ ռմբակոծութեան
մասնակցութեան մասին:

Զօրակայանին հասցուած հարուածը շփոթի ալիք յառաջացուց տարածքին
մէջ գտնուող միջազգային դաշնակից ուժերու անդամներուն մօտ, որոնք
վերատեղադրուեցան՝ վախճալով ռմբակոծութեան երկրորդ ալիքը:

Լրատուական աղբիւրները պարզած են, որ դաշնակից ուժերու եւ սուրիական
զինեալ խմբաւորումներու անդամները վերատեղադրուած են զօրակայանին
մօտակայքը, ուրկէ դուրս բերուած շարք մը զրահամեքենաներ՝ մարդկային
եւ Նիւթալկան կորուստներէ խուսափելու համար:

Նշենք, որ «Ալ Թանաֆ» զօրակայանին մէջ կան մօտաւորապէս 200
ամերիկացի, ինչպէս նաեւ քանի մը բրիտանացի զինուորներ:

Շար. Էջ 08

ՈՂՋՈՅՆԻ ԽՕՍԸ

Յ.Բ.Ը.Մ.-Ը Կ'ողջունէ Ռ.Ա.Կ.ի Զիմնադրութեան 100-Ամեակը

Այս տարի, Ռամկավար Ազատական Կուսակցութիւնը կը նշէ իր
հիմնադրութեան եւ ազգային, կազմակերպչական, համայնքային եւ
քաղաքական գործունէութեան 100-ամեակը: Զարիւր տարիներու
այդ փորձանաւոր ժամանակաշրջանը, կ'ընդգրկէ հայ ժողովուրդի
քսաներորդ դարու պատմութեան եւ վերջին քանի մը տասնամեակնե-
րու իրերայաջորդ բախտորոշ բազմաթիւ հանգրուանները, ազգա-
յին ազատագրական շարժումներու, Յեղասպանութեան եւ
աշխարհասփիւռ հայութեան վերապրումի, Զայաստանի Առաջին
Զանրապետութեան, Խորհրդային Զայաստանի 70 տարիներու,
Զայրենադարձութեան, Զայաստանի Անկախ Զանրապետութեան
վերականգնումի եւ Արցախեան շարժումի ու ազգովին մեր դիմագրաւած
վերջին ծանրագոյն ճգնաժամի պատմական իրադարձութիւններով:
Ասոց զուգահեռ Նաեւ Միջին Արեւելքի եւ արաբական երկիրներու
մէջ ազգայնական շարժումներու աստիճանական խմորումներով,
շրջանային քաղաքական զարգացումներով եւ ի վերջոյ լիբանանեան
կործանարար ու շարունակուող տագնապին ու այդ բոլորին Ներ-
ազգային եւ միջ-համայնքային կեանքին մէջ դրական եւ բացասական
դրսեւորումներով:

Զարիւրամեակի այս առիթով, Զայկական Բարեգործական Ընդհանուր
Միութիւնը կ'ողջունէ Ռ.Ա.Կ.ը եւ յատկապէս անոր այն փայլուն եւ
անձնուէր առաջնորդները, որոնք Յ.Բ.Ը.Մ.ի ծոցէն ծնունդ առած, անոր
ժողովրդանուէր ազգային եւ հայրենասիրական առողջ ակզբունքներով
դրձուած, յաջողեցան կատարելապէս հաւասարակշռել Միութեան,
Կուսակցութեան եւ Զայ Եկեղեցւոյ իրենց պատկանելութիւնները,
թելադրելով այդ կառույցներու զիրար ամբողջացնող ու զօրացնող համա-
կեցութիւնը, ի շահ հայ ժողովուրդին, հայրենիքին, Զայաստանեայց
Եկեղեցւոյ բարօրութեան, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի գերագահութեան,
ինչպէս նաեւ ազգային, ընկերային, կրթական եւ մշակութային կեանքի
կազմակերպումին եւ զարգացման, մեր ժամանակակից պատմութեան
բարդ եւ խուճախաւոր տարբեր հանգրուաններուն:

Յ.Բ.Ը.Մ.ը կը շնորհաւորէ Ռ.Ա.Կ.ի անդամակցութիւնը հարիւրամեա-
կին առիթով, կոչ կ'ուղղէ հայրենիքին մէջ թէ աշխարհատարած
մեր համայնքներուն եւ ժողովուրդին դիմագրաւած ծանր
մարտահրաւերներուն գիտակցութեամբ՝ գործել համախումբ
եւ միացեալ ուժերով, հաւատարիմ Ռ.Ա.Կ.ի հայրենանուէր եւ
ժողովրդանուէր լաւագոյն ակնադրութիւններուն:

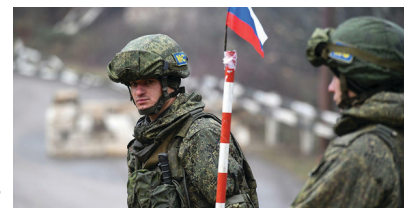
Պերճ Սեդրակեան
Յ.Բ.Ը.Մ.ի Նախագահ

Զայկական Լուրեր

Ռուսերը Կը Շարունակեն Ապահովել Դէպի Արցախ Ուղեւորուելու Անվտանգութիւնը

Ռուսական խաղաղապահ զօրակազմի
զինուորները կը շարունակեն շուրջօրեայ
վերահսկողութիւն իրականացնել 27
դիտակետի մէջ՝ ապահովելով մարդոց եւ
ինքնաշարժներու անվտանգ մուտքն ու
ելքը Լեռնային Ղարաբաղ:

Շար. Էջ 08

ՀԱՂՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Լրագրողներու Համաժողովները Համակարգող Խորհուրդը Քննարկեց Համահայկական Խորհրդաժողովի Կազմակերպման Հնարաւորութիւնը

Լրագրողներու համահայկական համաժողովները համակարգող Խորհուրդը 21 Հոկտեմբերին տեղի ունեցած իր նիստին ընթացքին ամփոփեց առցանց ձեւաչափով տեղի ունեցած տարածաշրջանային Խորհրդաժողովներու արդիւնքները ինչպէս նաեւ ուսումնասիրեց համահայկական Խորհրդաժողովի կազմակերպման հնարաւորութիւնը 2022-ի Գարնան:

Համակարգող Խորհուրդը քննարկեց համահայկական յառաջիկայ համաժողովի հնարաւոր թեման եւ օրակարգը, կայացման վայրի եւ թուականի վերաբերեալ առաջարկութիւնները, ինչպէս նաեւ որոշեց համաժողովին մէջ ընդգրկուելիք հարցերու վերաբերեալ ստանալ ու ամփոփել հայկական լրատուամիջոցներու

ներկայացուցիչներուն լրացուցիչ առաջարկները, եթէ անոնք չեն հնչած առցանց համաժողովներու ընթացքին: Արձանագրուեցաւ, որ առցանց Խորհրդաժողովները ձեւաւորած են ժամանակակից միտումներու հետ համահունչ օրակարգ, որուն նպատակն է զարգացնել հայկական լրատուամիջոցները եւ ապահովել համագործակցութեան շարունակականութիւնը:

Համակարգող Խորհուրդը որոշեց իր յառաջիկայ լիազուարդ նիստը կայացնել մինչեւ տարեվերջ: Լրագրողներու համահայկական համաժողովի օրակարգին լրացուցիչ թեմաներու վերաբերեալ նիւթերու համար, լրատուամիջոցները համակարգող Խորհուրդին հետ կարելի է կապ հաստատել panarmenian.media@gmail.com ելեկտրոնային

հասցեով:

Համակարգող Խորհուրդի կազմին անդամներն են. Արամ Անանեան՝ «Արմէնփրես» պետական լրատուական գործակալութեան տնօրէն, Սաթիկ Սեյրանեան՝ Հայաստանի Ժուռնալիստներու միութեան նախագահ եւ «168 Ժամ» թերթի գլխաւոր խմբագիր, Տիգրան Յարութիւնեան՝ «Նոյյան Տապան» լրատուական գործա-

կալութեան հիմնադիր եւ տնօրէն եւ Լրատուամիջոցներու համահայկական ընկերակցութեան նախագահ, Միքայէլ Հաճեան՝ լրագրող, հրապարակախօս, հրապարակագիր, քաղաքական վերլուծաբան, Շահան Գանտա-հարեան՝ «Ազդակ» օրաթերթի գլխաւոր խմբագիր, եւ Սեւակ Յակոբեան՝ «Չարթօնք» օրաթերթի գլխաւոր խմբագիր:

ՀԱՂՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հայկազեան Համալսարանը Նշեց Իր Հիմնադիրներու 66-րդ Տօնը

Հպարտութեամբ եւ վերանորոգ յոյսով Հայկազեան համալսարանը պաշտօնական հանդիսութեամբ մը նշեց իր Հիմնադիրներու 66-րդ տօնը՝ իբրեւ բանախօս հիւրընկալելով Լիբանանի մէջ ՄԱԿ-ի գործերու յատուկ համադրող դոկտ. Ճոաննա Ուրոնեքան:

Ձեռնարկը տեղի ունեցաւ երկուշաբթի, 11 հոկտեմբեր 2021-ին, Հայ աւետարանական Ա. եկեղեցւոյ սրահին մէջ: Ներկայ էին Լիբանանի մէջ Հայաստանի դեսպան Վահագն Աթաբէկեան, Կեդրոնական դրամատան փոխկառավարիչ Ալեքսանտր Մուրատեան, դիւանագիտական անձնաւորութիւններ, համալսարանի դասախօսական կազմը, պաշտօնեւութիւնը, ուսանողներ եւ հիւրեր:

Օրուան հիւր բանախօս դոկտ. Ճոաննա Ուրոնեքա ներկաները հրաւիրեց մտածելու եւ տեսակետներ փոխանակելու «Հաշուետուութիւն» նիւթին շուրջ՝ այս մէկը անժամանցելի եւ ճգնաժամային նկատելով թէ՛ անձնական, եւ թէ հաւաքական մակարդակներու վրայ: Ան պատասխանատուութեան գիտակցութիւնը համարեց հիմնաքարը խաղաղ գոյակցութեան եւ ընկերային տոկոս կեանքի ստեղծման:

Ան լուսարձակի տակ առաւ տարբեր տեսակի հաշուետուութիւնները՝

անձնականէն աշխատանքային, հասնելով ազգային մակարդակի: ՄԱԿ-ի օրինակը տալով՝ Ճոաննա Ուրոնեքա դիտել տուաւ, որ այս հասկացողութիւնը ներառուած է ՄԱԿ-ի կանոնադրութեան մէջ, ըստ որուն, ՄԱԿ հաշուետու է անդամ պետութիւններուն եւ բոլոր ժողովուրդներուն, ինչպէս նաեւ անոնք յստակ են իրենց ճշդած կառավարման միջազգային չափանիշներով եւ իրենց տուած միջազգային օրինակով:

Խօսելով Լիբանանի մասին՝ դոկտ. Ուրոնեքա նկատել տուաւ, որ հաշուետուութիւնը շատ աւելի զգայուն ու կարեւոր կը դառնայ նոր կառավարութեան կազմութեամբ, ինչպէս նաեւ Լիբանանի ժողովուրդին եւ միջազգային հանրութեան նկատմամբ անոր ունեցած բարեփոխումներու պարտաւորութիւններով: Այս առումով ան կարեւոր նկատեց յառաջիկայ տարուան Խորհրդարանական ընտրութիւններուն ճշդուած ժամանակին եւ արդար ու թափանցիկ կերպով կայացումը:

Բանախօսը յատուկ կերպով շեշտը դրաւ դատական համակարգին եւ օրէնքի գերակայութեան կիրարկման վրայ՝ իբրեւ պատասխանատուութեան ու հաշուետուութեան հիմնասիւն: «Ազդու եւ անկախ դատական

համակարգը մեծ կարեւորութիւն ունի վստահութեան, վստահելիութեան, գործող պետութեան եւ քաղաքական պատասխանատուութեան ձեւաւորման համար», աւելցուց ան:

Իր խօսքը եզրափակելով՝ դոկտ. Ճոաննա Ուրոնեքա ըսաւ. «հաշուետուութիւնը այնպիսի արժէք է, որ ազատօրէն պէտք է հոսի մեր մէջ, ինչպէս նաեւ անկախ մտային ըմբռնում է, զոր մենք պէտք է աշխուժ կերպով սնուցենք մեր եւ մեր մշակոյթին մէջ»:

Խօսք առաւ Հայկազեան համալսարանի նախագահ վեր. դոկտ. Փոլ Հայտոսթեան, որ ըսաւ, թէ կը կիսէ 66 տարիներ առաջ հիմնադիրներուն ունեցած տեսլականը, նուիրուածութիւնն ու ձգտումը՝ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ սերունդներ ուսուցանելու: «Անոնց երազը այն էր, որ իւրաքանչիւր նոր սերունդ կանգնի կեանքի բարձրագոյն չափանիշներու, ճիշդ արժէքներու ուղիին վրայ, եւ ոչ թէ պարզապէս համալսարանական բարձրագոյն կրթութիւն ստանայ: Երազը այն էր, որ իւրաքանչիւր սերունդ գերազանցէ նախորդները՝ մտաւոր, հոգեւոր, բարոյական, մասնագիտական չափանիշներով», ըսաւ վեր. Հայտոսթեան:

Շար. Էջ 07

Տեսակետ

Աշխարհի Նոր Համակարգ (New World Order)

ՅԱԿՈԲ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Երկայիս ականատես ենք աշխարհի մեծագույն խորիմաստ ընկերվարական-ժողովրդավարական ապրելակերպի փոփոխություններուն, որոնք կը ծառանան մեր աչքերուն առաջ:

Աշխարհի մէջ, հիւսիսային, հարաւային, արեւմտեան թէ արեւելեան երկիրներու մէջ անխտիր, միլիոնաւոր ժողովուրդներու, նորաստեղծ երկիրներու կամ շրջաններու մէջ, թափ առած են նորանոր շարժումներ, գաղափարախօսութիւններ եւ ժողովուրդներու տարօրինակ եւ զանազան պահանջներ, որոնք առաջատարը եղան ներկայ պատմութեան մէջ: Այսպիսի լայնածաւալ եւ փոթորկալից ժողովրդային շարժումներ բացայայտօրէն բազմակողմանի եւ հակասական հետեւանքներ թողուցին իրենց անկախութեան, ժողովրդավարութեան եւ ընկերային-հասարակական արդարութեան ճգնումի միտումին:

Որպէս հետեւանք, համայն աշխարհի բնակչութեան ժողովրդավարութեան գաղափարը դարձաւ գորաւոր հասարակական-քաղաքական ոյժ: Միաժամանակ, արդի գիտական եւ արուեստական յեղափոխութիւնը բոլորովին յեղաշրջեց տնտեսական, կենսական, բնական, հաղորդակցական եւ ժողովրդական հարցերը, որոնք մինչեւ այսօր մենք կ'ընդունէինք որպէս շրջանային կամ ազգային հարցեր, զանոնք վերածելով համաշխարհային հարցերու:

Հաղորդավարական ընկերութիւններու (մամուլ, հեռուստատեսիլ, հեռախօս եւ այլ հաղորդակցական միջոցներու) եւ ճամբորդական միջոցներու հեշտացման եւ արագացման շնորհիւ, այդ բոլորը այսօր դարձան տեսանելի եւ շօշափելի: Իսկ միջազգային հաղորդակցութիւնը, դարձաւ առաւել հեշտ քան երբեք, ակնթարթի արագութեամբ:

Աշխարհի ժողովուրդներու անհատնում եւ անդադար բազմացումը, նոյնիսկ դարերու ընթացքին, եղած է աշխարհի մեծագույն մտահոգութիւնը:

Պատմութեան մէջ, դարերու ընթացքին, եղած են հզօր ազգեր որոնք փորձած են զսպել աշխարհի բնակչութեան աճը պատերազմներու միջոցաւ: Սակայն նման ջանքեր ապարդիւն եղած են միջոցներու անբաւարարութեան պատճառով, այդպիսով կործանելով անոնց նպատակները եւ այնուհետեւ՝ իրենց գերակայութիւնը: Սակայն «միտք բանին» տակաւին արթուն է մինչեւ այսօր, տարբեր անուանակոչումներով, ծրագիրներով, հետապնդումներով եւ աշխատանքներով:

Աշխարհի Նոր համակարգը անուանումը, տարբեր կոչումներով եւ նպատակներով, կը վերագրուի պատմական այնպիսի ժամանակաշրջանի մը ուր աշխարհի քաղաքական մտածելակերպը եւ քաղաքական ոյժի կշիռը թատերական փոփոխութիւններու ենթարկուեցաւ, մանաւանդ համաշխարհային առաջին պատերազմէն ետք: Աշխարհի Նոր համակարգի գաղափարը ծնունդ առած է Միացեալ Նահանգներու մէջ, Նախագահ Վուոօ Ուիլսոնի իշխանութեան ժամանակ, համաշխարհային պատերազմի օրերուն եւ իրմէ ետք, Հերրի Թրումընի ժամանակ, «համայն աշխարհի կառավարում», «ուժերու համակշիռ», «ազգերու խմբակցութիւն», անուանց ներքեւ, որմէ տարիներ եւ համաշխարհային երկրորդ պատերազմէն ետք, 24 Հոկտեմբեր 1945-ին, Միացեալ Նահանգներու ՍԷՆ Ֆրէնսիսքօ քաղաքին մէջ հիմնուեցաւ Միացեալ Ազգերու կազմակերպութիւնը, կեդրոն ունենալով Նիւ Եորք քաղաքը, յուսալով որ ան պիտի լուծէր կացութեան թնճուկը:

Սակայն ՄԱԿ-ը, իր գոյութեան տարիներու ընթացքին, չկարողացաւ գոհացում տալ այն նոյն գաղափարախօսութեան, դառնալով անգօր, գրեթէ բարեսիրական եւ խորհրդատու կազմակերպութիւն, հեռանալով աշխարհի մէկ նոր հրամայականի գաղափարի կիրարկումէն:

Նախագահներ՝ Զէնէտիի եւ Նիքսոնի օրով, նոյն գաղափարախօսութիւնը անյաջող կերպով կրկին արծարծուեցաւ հասնելով Նախագահ Ճորժ Պուշի (հայր Պուշի) իշխանութեան ժամանակ, որուն առաջին փորձարկութիւնը տեղի ունեցաւ Իրաքի մէջ: Անշուշտ համայն աշխարհ տեղեկ է «արաբական գարուն»ի, «ժողովրդավարական» յեղափոխութիւններուն, «երկիրներու բռնատերերու» վտարման կամ վերացման հետեւանքներուն, որոնք կը միտէին աշխարհի Նոր հրամայականի մը ստեղծումն ու հաստատումը:

Բայց, որո՞ւ կամ որո՞նց գլխաւորութեամբ կամ ղեկավարութեամբ:

Միացեալ Նահանգներու կարգ մը նախագահներ դեմ էին սոյն գաղափարին: Ռապըթ Զէնէտի, որ չկարողացաւ նոյնիսկ ամբողջացնել իր պաշտօնեւութեան ժամանակաշրջանը, Ռիչըրտ Նիքսոն, որը պարտաւորուեցաւ իշխանութիւնէ հրաժարիլ շինծու մեղադրանքէ մը ետք, եւ Ռանլըտ Ռէկլըն, որուն վրայ կատարուած մահափորձը իրեն ազդանշան եղաւ հրաժարելու համար իր կեցուածքէն, իսկ վերջինը՝ Տանլըտ Թրամփն էր, որուն երկրորդ գահակալութեան փորձը ձախողեցաւ եւ մինչեւ այսօր կը հալածուի:

Իսկ Սովետական միութեան ծնունդը շատ հաւանաբար փորձ մըն էր տարուած նոյն ուղղութեամբ, որը դիմանալով մօտ 70 տարի, ունեցաւ դժբախտ վախճան իր վերջին ղեկավարին՝ Միխայիլ Կորպաչեւի ժամանակ, համաձայնութեամբ՝ ազգերու ղեկավարներու հետ, կիրարկելու համար աշխարհի Նոր համակարգ մը, այդպիսով վերջ տալով մահամերձ սովետ միութեան:

«Համաշխարհայնացումի», «աշխարհի Նոր համակարգի», «ՄԱԿ»-ի, «ծածուկ ամբողջատիրական աշխարհի կառավարութեան» կամ այլ զանազան կոչումներով այս գաղափարախօսութիւնը այսօր ունի նաեւ ընդդիմադիր ճակատ, որ չի փափաքիր ենթարկուիլ օտարի լուծին, որեւէ տուեալ պարագային:

Շատեր կը կոչեն զայն սատանայական ծրագիր որ պիտի ոչնչացնէ աշխարհի բնակչութեան մեծ մասը «հաստատուն բարեկարգման» անուան տակ մինչեւ 2030 թուական, նկատի ունենալով (The Rockefeller lockstep 2021) ծրագիրը, որուն կողմակից եւ մասնակից են այլ մեծահամբաւ եւ մեծահարուստ հաստատութիւններ, կազմակերպութիւններ եւ անձիք: Իսկ ամենավտանգաւոր կացութեան մէջ կը գտնուին այսօր փոքր երկիրներ, որոնք տակաւին կը ծառանան պահելու իրենց ազգային արժէքներն ու լեզուն եւ կը պարտադրուին մշակոյթներու եւ լեզուներու ձուլման, զանազան հրապուրելի կամ պարտադիր միջոցներով եւ առաջարկներով: Մերժումի կամ դիմադրութեան պարագային՝ զանոնք մղելով ներքին խռովութիւններու եւ պատերազմներու մէջ միարժման: Կը մաղթենք եւ կ'աղօթենք որ մեր հայրենիքը գերծ մնայ նման վտանգներէ եւ պահենք մեր դարաւոր գոյութիւնը, մշակոյթն ու լեզուն:

Աշխարհի Նոր Համակարգի գաղափարը կամ ծրագիրը ունի հաւատքի երկու երես նման բոլոր յղացուած վերոյիշեալ գաղափարներուն: Լաւին ու վատին: Ժողովուրդին համար մէկ բան յստակ չէ տակաւին, թէ ան, այս խաբկանքով ստոր՝ կ'պիտի դառնայ Նոր համակարգին թէ՛ պիտի վարէ բնականոն աւելի հանգիստ ու խաղաղ կեանք: Սակայն կամակատար դարձած ժողովուրդ մը, գիտակցաբար թէ ոչ, ոչխարներու հօտի նման պիտի հետեւի հովիւի կանչին, որուն օգնական պահապան շուները կարգ ու կանոնի մէջ կը պահեն իր հօտը: Պատմութիւնը վկայ է բոլոր այն կայսրութիւններուն, որոնք կը ձգտէին նման երազանքներու իրականացման: Այսօրուան «կայսրերը» սակայն օժտուած են զանգուածային կարողութիւններով, որոնք ի գործ կը դրուին արդէն եւ հարկ եղած պարագային, իրենց ծրագիրներու իրականացման համար:

Այսօր բեմահարթակ իջած հաղորդակցութեան նորանոր ո՞ր միջոցներու գովասանքներուն կամ յորդորներուն հաւատանք, թե՛ր թե՛ դեմ, տակաւին տարակուսանքի մէջ ենք:

Զորոնայի սրսկումներու հետ առնչուած հրապուրիչ ու խոստմնալից առաջարկներով՝ հաւատանք, որոնք մեզ կը տանին «Նոր Հրամայականին», (ըստ տեղեկութիւններուն), թե՛ զգոյշ վարուիք եւ մոիկ տանք այս բոլոր իրադարձութիւններու հակասող տեղեկութիւններուն:

Սպասենք մինչեւ 2030-ը, ողջ մնանք ու տեսնենք:

Կեանքը պէյրուրի Վահան Թէքէեան Վարժարանէն Ներս

Թարգմանչաց Տօնի Նշումը Վահան Թէքէեան Միջնակարգ Վարժարանին Մէջ

«Գիտցիր, որ իմ կեանքի ամենամեծ երջանկութիւնը եղել է եւ կը մնայ, քանի ապրում եմ՝ հայոց լեզուին տիրապետելը»:
Վիկտոր Զամբարձումեան

Մեսրոպ Մաշտոց նկատեց, թէ հայ ժողովուրդը կանգնած էր վերացման ահաւոր վտանգին դիմաց, որուն դէմ պայքարը կրնար ըլլալ միայն հայ գիր, գրականութիւն եւ դպրոց ունենալով: Զրադաշտականութեան դէմ քրիստոնէութիւնը անգոր կը մնար, եթէ հայ եկեղեցին եւ դպրոցը հայալեզու չըլլային:

Արդ, Ուրբաթ, 8 Հոկտեմբեր 2021-ի կէսօրին, Վահան Թէքէեան Վարժարանի մանկապարտեզը մեծ հրճուանքով տօնախմբեց Սրբոց Թարգմանչաց Տօնը: Մանկապարտեզի աշակերտները իրենց առօրեան լեցուցին տօնական խորհուրդով, որուն ընթացքին ապրեցան ուրախ պահեր: Անոնք իրենց ձեռքերով պատրաստեցին հայ Մշակոյթի հետ առնչուած ձեռնայիններ ու թագեր հայկական նուռի պատկերով զարդարուած: Ապա իւրաքանչիւր աշակերտ իր անուան առաջին տառը գունաւորելով Հայաստանի դրօշի գոյներով, զետեղեց զայն իր թագին վրայ գտնուող նուռին մէջ: Որմէ ետք անոնք անցան երաժշտութեան սենեակ, որպէսզի ունկնդրեն

եւ ըմբռնեն ուսուցչուհիներուն կողմէ պատրաստուած օրուան խորհուրդը: Ուսուցչուհիները Արեւիկ ծրագրին միջոցով խօսեցան Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի կեանքին եւ գիրերու գիտին մասին, ապա բոլորը միասնաբար երգեցին Այբուբենը: Իսկ Երկուշաբթի, 11 Հոկտեմբեր 2021-ին վարժարանի Յակոբ Պարսամեան սրահէն ներս ոգեկոչուեցաւ Թարգմանչաց Տօնը՝ ներկայութեամբ Հոգեշնորհ տէր Աւետիք արքեպիսկոպոս Կարապետեանի, վարժարանիս հոգաբարձութեան փոխ ատենապետ՝ Տիար Պերճ Արապեանի եւ ծնողներու:

Յայտագիրը սկսաւ մէկ վայրկեան յոտնկայս յարգելով մեզմէ առ յաւետ բաժնուած վարժարանիս բազմավաստակ ուսուցչուհի եւ հոգաբարձութեան ատենադպրուհի Օրդ. Լորիս Թուրաճեանի խնկելի յիշատակը, ապա Լիբանանի, Հայաստանի եւ վարժարանիս քայլերգներու յոտնկայս ունկնդրութենէ ետք, Միջն. Գ. դասարանէն՝ Ալին Գեորգեան կատարեց բացման խօսքը, որուն մէջ ան նշեց, թէ Մեծն վարդապետ Մեսրոպ Մաշտոց, 5-րդ դարուն ճակատագրական քայլ առնելով, փառաւորեց մեր քաղցրիկ ոսկեղնիկը, ասորերէնէ եւ յունարէնէ թարգմանելով Աստուածաշունչը, զայն դարձնելով Թագուհի Թարգմանութեան, որուն միջոցաւ երաշխաւորուեցաւ հայ ժողովուրդի միասնականութիւնը, զօրութիւնն ու գոյատեւումը: Ան իր խօսքը շարունակեց ըսելով, թէ առանց լեզուի ազգեր չեն կազմուիր, չեն գոյատեւեր, եւ թէ լեզուն կտակ մըն է, որ մեզի հասած է մեր սուրբ պապերէն: Ան իր խօսքը եզրափակեց ըսելով. «Մենք, նոր սերունդի գաւակներ, ոչ թէ պարտադրուած, այլ մեծ սիրով ու գուրգուրանքով պիտի աշխատինք առողջ ու մաքուր պահել մեր լեզուն: Կ'ուխտենք ըլլալ իսկական հայ եւ երբեք չնոռնալ մեր մայրենի լեզուն»: Բացման խօսքէն ետք վարժարանիս երաժշտութեան դասատու՝

Պրն. Ղազար Բեօշկերեան իր քաղցրահինչին ձայնով մեներգեց «Ո՛վ Մեծաքանչ Դու Լեզու»-ն, որմէ ետք Նախ. 2.-էն Միջն. Գ. դասարաններէն խումբ մը աշակերտներ հանդէս եկան կենդանի պատկերով մը՝ «Հանդիպում Մաշտոցի Հետ» խորագրով, որուն ընթացքին Նախ. Ա.-էն Նախ. Ե. դասարաններու աշակերտներ խորիստ հայորդիի քայլերով մեր ոսկեղնիկ հայերէնի տառերը իրենց ձեռքերուն բռնած «Մեր Լեզուն Մեր Խիղճն Է» երաժշտութեան ընկերակցութեամբ՝ սրահէն ներս մուտք գործեցին եւ բեմահարթակ բարձրանալով արտասանեցին Վահան Թէքէեանի «Տաղ Հայերէն Լեզուի» բանաստեղծութիւնը:

Կենդանի պատկերը իր աւարտին հասաւ, երբ Մեսրոպ Մաշտոց աշակերտներուն դառնալով ըսաւ. «Չաւակներ իմ յոյս-յուսերես, քանի դուք կաք անմահ եմ ես, մենք միասին կանք յաւիտեան», որմէ ետք Միջն. Բ. դասարանի աշակերտուհի՝ Սերլի Ստեփան խորախորհուրդ մեկնաբանութեամբ արտասանեց «Հայոց Աստուածատուր Այբուբեն»-ը: Գեղարուեստական յայտագիրը եզրափակուեցաւ «Թարգմանչաց Տօն» տեսերիզի ցուցադրութեամբ, որմէ ետք Վարժարանիս հայ գրականութեան դասատու՝ Պրն. Աւետիս Տիպան ներկայացուց օրուան հիւր բանախօս՝ Տէր Աւետիք արքեպիսկոպոս Կարապետեանի կենսագրականը, ապա զայն բեմահարթակ հրաւիրեց:

Հայր սուրբը խօսքը ուղղելով աշակերտներուն ըսաւ, թէ այնքան ատեն որ ունինք այսպէս ասմունքող եւ այսպիսի յայտագիր ներկայացնող աշակերտներ մտահոգուելու վախ չունինք: Ապա ըսաւ, թէ Տէր Յիսուս իր տասներկու աշակերտներէն երկուքը՝ Թադէոս եւ Բարթողիմէոս առաքելները Հայաստան որկեց, քրիստոնէութիւնը քարոզելու համար եւ 301 թուին Գրիգոր Լուսաւորիչի օրով հայ ազգը հանդիսացաւ առաջին ազգը, որ պետականօրէն քրիստոնէայ դարձաւ: 362 թուին Ս. Մեսրոպ ուղեց որ աղօթեք եւ ասմունքենք հայերէն, հետեւաբար սեփական գիր ունենալու գաղափարը յղացաւ, որմէ ետք Աստուածաշունչը յունարէնէ հայերէնի թարգմանուեցաւ, որ բոլոր ազգերուն կողմէ գնահատուեցաւ: Ամենէն հարուստ եւ ամենէն ճիշդ թարգմանութեան համար ան կոչուեցաւ Թագուհի Թարգմանութեան: Հայր սուրբը իր խօսքը շարունակեց ըսելով. «Եթէ օտարները կը հպարտանան Ս. Մաշտոցի կատարած թարգմանութեամբ, մենք ինչո՞ւ չհպարտանանք մեր արժեքներով: Արդ, սիրելի աշակերտներ ամէն բանէ առաջ պէտք է սորվինք մեր լեզուն, որովհետեւ հայապահպանութեան երաշխիքը հայութիւնը պահելն է: Եթէ կը սիրենք մեր հայրենիքը՝ Հայաստանը, ուստի պարտաւոր ենք պահել հայութիւնը հայերէն խօսելով:

Շար. Էջ 05

Կեանքը պէյրուրի Վահան Թէքէեան Վարժարանէն Ներս

Թարգմանչաց Տօնի Նշումը Վահան Թէքէեան Միջնակարգ Վարժարանին Մէջ

Սկիզբը Էջ 04

Ոչ մէկ պետութիւն եւ ոչ մէկ զօրք կարող է ոչնչացնել հայութիւնը, եթէ մենք պահպանենք մեր ինքնութիւնը՝ կառնած մալով Աստուծոյ, հայ դպրոցին, հայ մշակոյթին, հայ եկեղեցւոյ եւ Այբուբենին: Հայր սուրբը իր խօսքը եզրափակեց ըսելով, թէ այսօր ինք հունտեր սերմանեց յուսալով, որ անոնք կ'աճին եւ ապագային կը դառնան

պտղատու ծառեր եւ յորդորեց ըսելով. «Սիրելի աշակերտներ սիրեցէ՛ք Աստուածաշունչը կարդալ, ինչպէս նաեւ խօսիլ, երգել եւ ասմունքել հայերէն»:

Վերջապէս վարժարանիս Տնօրէնուհի՝ Տիկ. Սեւանա Սեմերճեան Տարագճեան իր սրտի խօսքին մէջ անդրադարձաւ, թէ Մեսրոպ Մաշտոց ու անոր աշակերտները հիմնադիրներն են հայ դպրութեան: Անոնք գրականութեան եւ մշակոյթի առաքելները դարձան եւ իրենց շնորհիւ լեզուն, գրականութիւնն ու մշակոյթը օրըստօրէ ծաղկեցան, տարածուեցան ու աճեցան, եւ դարեր շարունակ մեր ժողովուրդը հոգեւորօգ խոյանքով կառնած մնաց իր կրօնքին ու լեզուին:

Ան իր խօսքը շարունակելով ըսաւ. «Իւրաքանչիւր ժողովուրդ ունի իր

ազգային եկեղեցական տօները: Հայ ժողովուրդն ալ իր տօներու շարքին ունի իր լեզուի եւ մշակոյթի տօնը **ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՅ ՏՕՆԸ**, զոր հայոց եկեղեցին զայն կը նշէ Հոկտեմբեր ամսուան ընթացքին: Տնօրէնուհին իր խօսքը եզրափակեց ըսելով, թէ Սուրբ Թարգմանչաց շնորհիւ հայոց ազգն ունեցաւ իր հայաբարբառ Աստուածաշունչը, կերտեց իր

ինքնութիւնը եւ իր յատուկ դրոշմը ձգեց համաշխարհային մշակոյթին մէջ: Հայ գիրերու գիւտով եւ Աստուածաշունչի թարգմանութեամբ հիմքը դրուեցաւ հայ հոգեւոր-մշակութային նոր շարժման, որ մեր ազգի **ՈՍԿԵՂԱՐԸ** դարձաւ:

Տնօրէնուհին խորին շնորհակալութիւն յայտնեց օրուան բանախօսին ապա բեմահարթակ հրաւիրեց վարժարանիս հոգաբարձութեան փոխ ատենապետ՝ Տիար Պերճ Արապեանը յուշանուէրով մը պատուելու հայր սուրբը:

Այբուբենի գիւտով մեր լեզուն մնաց պայծառ, որպէս մշտաբորբոք փարոս, որ դարերէ ի վեր կը վառի անշէջ հուրով:

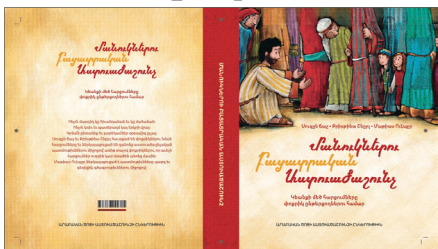
Պէյրուրի Վահան Թէքէեան Միջն. Վարժարանի Լրատուական Գրասենեակ

Մշակութային Արձագանգ

Արաբական Շոցի Աստուածաշունչի Ընկերութիւնը Ուրախ Է Ներկայացնելու Նոր Հրատարակութիւն Մը

Մանուկներու Աստուածաշունչ

Նոր

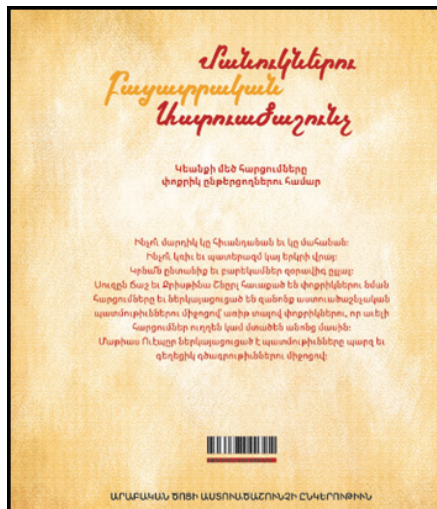

Մանուկներու Բացատրական Աստուածաշունչ՝ Կեանքի մեծ հարցումները փոքրիկ ընթերցողներու համար

«Կրթե մանուկը իր ճամբան սկսած ատենը, որպէսզի երբ մեծնայ՝ անկէ չշեղի» Առակած 22:6

«Յաճախ մանուկներ հարցումներ կը հարցնեն եւ ծնողք կամ ուսուցիչ կը շուարին, թէ ինչպէս պատասխանեն, ինչ ըսեն, ինչ չըսեն, եւ կամ

ինչպէս պարզ բայց ճշմարիտ եւ ճշգրիտ պատասխան տան: Ըստ մանկավարժներու եւ հոգեբաններու, անոնց փնտռածը բացատրութիւններ են, որպէսզի ապահով զգան եւ հասկնան, թէ ինչ կը պատահի իրենց շուրջը:

«Այս յատուկ Աստուածաշունչը՝ 6-12 տարեկան մանուկներու համար լուրջի կ'առնէ փոքրերու հարցումները՝ իրենց մասին, շուրջի մարդոց մասին, եւ աշխարհին մասին, եւ պատասխաններ կուտայ հիմնուած Աստուածաշունչի պատմութիւններուն վրայ: Այս իմաստով, գիրքը խիստ օգտակար է ոչ միայն ծնողներու այլ նաեւ Կիրակնօրեայ Դպրոցի եւ առօրեայ դպրոցի ուսուցիչներու համար,» կը բացատրէ Դոկտ. Հրայր Ճէպէճեան, Ընդհանուր Քարտողար՝ Արաբական Շոցի Աստուածաշունչի Ընկերութեան:

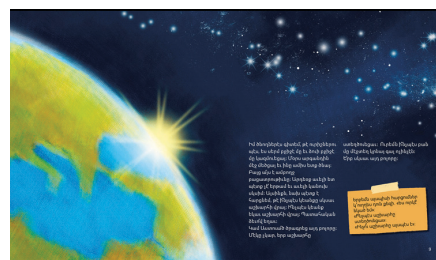
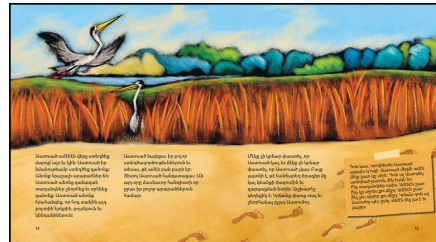
Գիրքին Մասին

Գիրքին հեղինակները՝ Սուզըն Ճաշ եւ Քրիսթինա Շնըր, հոգեւոր հովիւներ են Շթուրկարթի մանուկներու Օլկա հիւանդանոցին մէջ, ուր տարիներու ընթացքին եւ իրենց փորձարութիւններէն մեկնած, մօտէն ծանօթացած են փոքրիկներու փնտռողներուն: Անոնք հաւաքած են այդ հարցումներէն ոմանք եւ ներկայացուցած են զանոնք աստուածաշնչական պատմութիւններու միջոցով: Իսկ Մաթիաս Ուէպըր ներկայացուցած է պատմութիւնները պարզ եւ գեղեցիկ գծագրութիւններու միջոցով:

120-էջ, պատկերազարդ գիրքը կը բաղկանայ երեք մասերէ՝ «Դուն», «Դուն եւ Ուրիշները», եւ «Դուն եւ Աշխարհը»: Իւրաքանչիւր բաժին ունի իր ենթաբաժինները: Օգտագործուած բոլոր աստուածաշնչային հատուածները գետեղուած են գիրքին վերջաւորութեան:

Այս գիրքին մէջի պատմութիւններու շարքը չի հետեւիր Աստուածաշունչին պատմութիւններու շարքին: Հեղինակներուն նպատակը աստուածաշնչային լոյս սփռել է փոքրիկներու եւ պատանիներու կեանքներուն եւ

կարիքներուն վրայ, նաեւ կապ մը ստեղծել անոնց եւ Աստուածաշունչի մէջ գտնուող անձնաւորութիւններուն միջեւ: Այսպիսով անոնք իրենց կեանքերը հաստատուն հիմքերու վրայ դնելով պիտի գիտնան, թէ Աստուած գիտէ, կը սիրէ, եւ կը պահպանէ գիրենք:

Արաբական Շոցի Աստուածաշունչի Ընկերութիւն

Արաբական Շոցի Աստուածաշունչի Ընկերութիւնը միջեկեղեցական, ոչ-հասութաբեր կազմակերպութիւն մըն է եւ անդամ Համաշխարհային Միացեալ Աստուածաշունչի Ընկերութիւններուն: Սոյն կազմակերպութեան առաքելութիւնն է Աստուածաշունչը թարգմանել եւ բաժնել, որպէսզի աշխարհի բոլոր ժողովուրդները Աստուածաշունչը կարդան իրենց մայրենի լեզուով:

Արեւմտահայերէնը Կը Մնա՞յ Հաղորդակցական Եւ Ստեղծագործական Լեզու

ՅԱԿՈԲ ՊԱԼԵԱՆ

*Ժողովուրդի մը հանճարին առաջին գործիքը իր լեզուն է:
Սթանտալ, ֆրանսացի գրող, ԺԹ դար*

Պատմամշակութային խնդրի առջեւ կանգնած է Արեւմտահայերէնը. Պիտի կարենա՞յ գոյատեւել որպէս ինքնուրոյն լեզու, իր ուրոյն բառազանձով շարահիւսութեամբ, քերականութեամբ եւ ուղղագրութեամբ:

Անցեալին Հայաստանի մէջ ըսողներ եղան, որ Արեւմտահայերէնը բարբառ է: Այսօր այս արտայայտութիւնը մտածելու պէտք է մղէ Սփիւռքը, որուն ստուար մեծամասնութիւնը կը խօսէր արեւմտահայերէն, կը գրէր այդ լեզուով, կը ստեղծէր գրականութիւն:

Դեռ այդ ճիգը կը շարունակուի, բայց օղակը տեւաբար կը սեղմուի, ընդհանրապէս հայերէնի նահանջի պատճառով, բայց նաեւ Հայաստան խօսուած եւ գրուած արեւելահայերէնի տարածման. հեռատեսիլային սփռումներ Հայաստանէն, գրականութիւն եւ արտագաղթ:

Լեզու մը ինքզինք հաստատելու եւ զարգանալու համար պետութեան կարիք ունի, որպէսզի տարածուի ամբողջ ժողովուրդին մէջ: Փակ շրջանակի մէջ մնացող լեզուն կ'ըլլայ շրջանային լեզու, ինչ որ կացութիւնն է գաւառաբարբառներու, որոնք պետութեան կողմէ չեն տարածուիր, չեն պաշտպանուիր:

Եւրոպա ուսանած սերունդի ճիգերով, կիլիկեան ռամկորէնի ենթահողին վրայ, Արեւմտահայերէնը կազմաւորուեցաւ եւ զարգացաւ Արեւմուտքի (Վենետիկ) եւ օսմանեան կայսրութեան մէջ, որուն մէջ էր Արեւմտահայաստանը, ուր հայութիւնը, հակառակ հալածանքներու, կ'ապրէր որպէս ինքնուրոյն ընդունուած ժողովուրդ (միլլէթ), հանդուրժուած մշակութային ինքնավարութեամբ:

Սփիւռք(ներ)ը, իր համրանքով, յարաճուն ընթացքի մէջ է. հայրենահանուածներ, Հայաստանէն արտագաղթողներ, ծագումով հայեր եւ ի հարկէ՝ սփիւռքածին սերունդներ: Ոչ հեռաւոր անցեալին, սփիւռքը, տիրական կերպով հայրենահանուածներն էին, ցեղասպանութենէն ճողոպրածներ: Այդ սփիւռքի բանաւոր եւ գրաւոր լեզուն արեւմտահայերէն էր: Ծիշդ է, սփիւռքի կազմաւորման վաղ շրջանին արեւելահայ քաղաքական-գրական մտաւորականութիւն մը ապաստանած էր սփիւռքի զանազան շրջանները, գրած էր արեւելահայերէն (դասական ուղղագրութեամբ), խօսուած եւ գրուած արեւմտահայերէնի վրայ չէր ազդած:

Իրանէն մեծ թիւով հայերու արտագաղթի պատճառով, մասնաւորաբար Սիւսցեալ Նահանգներ, արդէն ամերիկերէնի դէմ ինքզինք պահելու դժուարութիւն ունեցող արեւմտահայերէնը ենթարկուեցաւ նաեւ իրանահայերու լեզուական ազդեցութեան, բայց ան չխաթարեց ուղղագրութիւնը, քանի որ իրանահայերը, խօսելով եւ գրելով հանդերձ արեւելահայերէն, չէին հետեւած «արդի կոչուած ուղղագրական բարեկարգում»ին (իմա՝ արեղեանական): Հայաստանէն տեղի ունեցած առաջին արտագաղթի ալիքը ներգաղթողներու եւ անոնց հին ու նոր ընտանիքներէ կը բաղկանար, անոնք արդէն արեւելահայերէն կը խօսէին եւ ուսանած էին «արդի»ի ուղղագրութեամբ: Իսկ արտագաղթի երկրորդ հզօր, զանգուածային եւ շարունակուող ալիքը թափ առաւ Խորհրդային Միութեան փլուզումէն ետք, նիւթական պատճառներով արտագաղթողներուն հետ եկան նաեւ ուսումնական մարդիկ:

Արտաղթողներուն համար Խորհրդային Միութիւնը հայրենիք էր, այդ ըմբռնումով դուրս եկան, դասական կոչուած Սփիւռքին պատշաճելու ոչ մէկ ճիգ ըրին, ընդհակառակն, ապրեցան, խօսեցան, գրեցին, այնպէս ինչպէս կ'ընէին Հայաստան, կամ Խորհրդային Միութեան մէջ, Մոսկուա, Պաքու, Թիֆլիս, Իզդպէստան կամ Վլատիկոսթոք:

Լեզուական խառնարան է այսօր Սփիւռքը: Այս կացութեան կը նպաստէ նաեւ համացանցը, քանի որ հեռատեսիլ, մամուլ, գրականութիւն ունենալով անհամեմատօրէն լայն հնարաւորութիւններ, արեւելահայերէնը սովետառուսական բառապաշարով եւ ուղղագրութեամբ, առանց ունէ սահմանափակումի, կը տարածուի, ոչ միայն արտագաղթածներու շրջանակին մէջ, այլ նաեւ՝ դասական սփիւռքի:

Հայաստան խօսուած եւ գրուած արեւելահայերէնը պետական լեզու է եւ կը տարածուի այդ նեցուկով: Կրկնենք. իր սիթըզըն դարձած հազարաւոր նորահայերէն բառերով, ուղղագրութեամբ եւ շարահիւսութեամբ: Արեւմտահայերէնը պետական նեցուկ չունի, պետական տարածում չունի: Այս ալիքին դէմ, նկատի ունենալով նաեւ ընդհանրապէս հայերէնի նահանջը,

արեւմտահայերէնի շրջանակը հետզհետէ կը սեղմուի: Մեծ ընկերաբան կամ լեզուաբան ըլլալու կարիք չկայ նախատեսութիւններ ընելու եւ հարց տալու՝ մինչեւ ե՞րբ...

Հայաստանի իշխանութիւններուն համար, անցեալին եւ այսօր, արեւմտահայերէնի պաշտպանութիւնը եւ ուսուցումը օրակարգ չէ եղած: Անոնց համար ռուսերէնով հաղորդակցիլ, հիմա օտար լեզուներով, մասնաւորաբար անգլերէնով, աւելի բնական է, հեզասահ, քան՝ արեւմտահայերէնով, եւ՝ յառաջդիմութիւն: Այսօր խօսուած եւ գրուած արեւմտահայերէնի մէջ խուժած են, ֆրանսաբանութիւններ, թրքաբանութիւններ, ամերիկաբանութիւններ, արաբաբանութիւններ, եւ հիմա՝ արդի «արեւելահայերէնաբանութիւններ», եթէ ներելի է այսպէս արտայայտուիլ:

Յարձակումներու թիրախ արեւմտահայերէնը այսօր ինքնապաշտպանութեան միջոցներ չունի: Հաւատաւորներ կը փորձեն զայն պահել հետզհետէ նեղող շրջանակներու մէջ: Մարդոսական պատեհապաշտութիւններով, յաջորդական տեղատուութիւններով, արեւմտահայերէնը ե՛ւ կ'աղճատուի եւ կ'աղքատանայ: Հոս մեծ է պատասխանատուութիւնը սփիւռքի ղեկավարութիւններուն, որոնք, կեղծ արդիականութեան տուրք տալով, որպէս հաղորդակցական լեզու կը գործածեն տեղական կամ «համաշխարհային» համարուած լեզուները, կամ՝ իրենց չտիրապետած արեւելահայերէնը:

Բացի երկու կամ երեք, ոչ աւելի, փակ շրջանակներէ, արեւմտահայերէնը եւ անոր պաշտպանութիւնը ո՛չ օրակարգ են եւ ո՛չ ալ անմիջական կենսական մտահոգութիւն: Գործնապաշտական հրամայականներու մէջ օղակուած զանգուածներուն համար այս խնդիրը երկրորդական անգամ չէ: Եթէ ըլլար՝ հաշիւ կը պահանջէին: Արեւմտահայերէնի վերջին ովասիսները դեռ կը փորձեն կուրծք տալ հոսանքին: Ովասիսներու մէջ, բախտաւոր պարագային փոքրամասնութիւն մը կը զբաղի այս հարցով, ընտրանիի մը համար՝ որ պիտի շարունակէ արեւմտահայերէն խօսիլ եւ գրել: Բայց այս հարցով ազգային-քաղաքական խորքային քաղաքականութիւն չկայ:

Արեւմտահայերէնի հարցը Հայաստանի իշխանութիւններուն համար իրաւ օրակարգ չէ եւ օրակարգ պէտք է ըլլայ: Ան ցարդ ցեղասպանութենէն վերապրածներու լեզուն էր, անով կը շարունակուէր այդ ժողովուրդի գրականութիւնը, որ հայ գրականութիւն էր եւ է, եւ հոգեմտաւոր ժառանգութիւն կը փոխանցէր: Արեւմտահայերէնի կորուստը իրեն հետ կը տանի եւ Արեւմտահայաստանի եւ ցեղասպանութեան յիշողութիւնը, եւ տփիւռքը կը դադրի ազգի շարունակութիւն ըլլալէ, կը վերածուի իր ինքնութենէն պարպուած հաւաքականութիւններու, ժամանակ մըն ալ շաքարավերջին հայերէն երգելով եւ հայկական ծեսով մկրտութիւններով, ամուսնութիւններով եւ թաղումներով:

Հայաստանը եթէ ազգային-քաղաքական հեռանկարային միութեան գիտակցութեամբ յայտարարէ, որ նաեւ Արեւմտահայերէնը բանիւ եւ գործով պետական լեզու է, հեռատեսիլ, ծայնասփիւռ եւ մամուլ լայն տեղ բանան արեւմտահայերէնի, ան շուտով կը գտնէ իսկական վերականգնումի ճամբան: Իսկ եթէ ազգային բարձրամակարդակ գիտակցութեամբ հայերէնի ուղղագրութիւնը վերագտնէ իր հարազատութիւնը, եթէ խօսուած եւ գրուած լեզուն ազատագրուի այն հազարաւոր օտար բառերէն, որոնք հայերէնի հետ ոչ մէկ առնչութիւն ունին եւ փոխարինուին հայերէն բառերով, ժամանակին հետ քայլ պահելու համար հայերէն արմատներու վրայ ստեղծուած բառերով, արեւելահայերէն-արեւմտահայերէն տարբերութիւնը կը նուազի եւ կ'իրականանայ մերձեցումը:

Այս արմատական բարեփոխումները օտարները պիտի չընեն: Այս ազգային-քաղաքական-հեռանկարային խնդիր է: Մենք պիտի ընենք: Եթէ չընենք, ժամանակի ընթացքին, ազգը կը կորսնցնէ իր հզօրանալու եւ միանալու հնարաւորութիւնները:

Այս խնդիրները պէտք է դարձնել զանգուածներու խոր մտահոգութիւնը եւ անոնց գիտակցուած պահանջին կռթած համազգային շարժումով պարտադրել եւ ստեղծել միացման եւ վերականգնումի հակա-Եւթեպիշմընթային նախաձեռնութիւնները: Շրջանցելով նահանջող եւ նահանջած ասպետները, խօսիլ ժողովուրդի ողջախոհութեան:

Այս հարցը մեծ կամ փոքր դիրքապաշտութիւններէն եւ ախտաւոր հաշուեյարդարներէ վեր է: Լինել-չլինելու համազգային հարց, ներսի եւ դուրսի համար: Մեր պատշաճեցումներէն եւ կապկումներէն պահ մը ձերբազատուելով, մտածենք Ավետիք Իսահակեանի հետ, որ ըսած է. «Սուտ է այն լուսաւորութիւնը, որ պիտի լինի օտարի լեզուով: Այդպիսի դիպուածում դուք ձեր զաւակները օտարացնում էք ձեզանից: Նրանց զաւակները անունով միայն կը լինին հայ, իսկ յաջորդ սերունդները աւելորդ կը համարեն այդ անունը կրել իւրեանց վրայ: Ուրեմն խելամիտ եղէ՛ք, եւ թող ձեր դպրոցներում հնչի մայրենի լեզուն»:

Սլաք

Վտանգները Բազմակողմանի են

ՌՈՒԲԻՆԱ ՕՐԱՆԵՍ

Այսօրերին սոցցանցերում (ընկերային համացանց) արծաթծուղ հարցերի վրայ ավելացել է մի ուրիշը.- Ի՞նչ հետեւանք կ'ունենայ, եթե բացուեն Թուրքիա-Հայաստան սահմանը/ սահմանային անցակետերը: Իհարկե, այս հարցը կայ երկար ժամանակ, բայց հիմա ավելի բուռն է քննարկում: Ամենից շատ քննում է տնտեսությունը: Շատեր անդրադառնում են, որ Թուրքիայից Հայաստան ներկրուող գիւղմթերքը ավելի էժան է լինելու, որի հետեւանքով հիմնովին խորտակուելու է Հայաստանի գիւղատնտեսությունը: Շեշտ կայ այն հարցի վրայ, որ իշխանությունները անուշադրութեան են թողել այս բնագաւառը՝ յատկապէս ոռոգման ջուր ունենալու հարցը:

Չեմ խօսելու Հայաստանի գիւղատնտեսութեանը նեցուկ լինելու ներկայ իշխանութիւնների մօտեցման մասին: Տեղեակ չեմ, եւ ինձ իրաւունք չեմ տալիս որեւէ կարծիք ունենալ բոլոր այն հարցերի մասին, որ չգիտեմ: Բայց, ուզում եմ ընթերցողին ուշադրութեանը յանձնել այն՝ ինչ եւ ականատես եմ եղել, հետեւաբար կարող եմ իմ անձնական կարծիքն ունենալ:

Ես եղել եմ Թուրքիայում Հայաստանի հետ սահմանային այդ շրջաններում, իհարկե, միայն որպէս անցորդ: Մի օր եղել եմ Բայազետում, յետոյ տեսել եմ Իգդիրը, հասել եմ Կարս, որտեղ երկու օր մնալուց յետոյ, գնացքով անցել եմ Հայաստան՝ Գիւմրի: Երկու անգամ տեսել եմ այդ շրջանները: Եթե հայաստանցիները կարծում են սահմանային անցակետերը բացուելով նրանք շփուելու են Թուրքիայի «քաղաքակիրթ» բնակչութեան հետ, որոնց երկիրը ձգտում ունի անդամակցել Եւրոմիութեանը, ապա չարաչար սխալում են: Սահմանները բացուելով, հայաստանցին ամենօրեայ շփում կ'ունենայ Կարսի, Իգդիրի կիսագրետ թուրքերի եւ քրտերի հետ, որոնք մի քանի մշտն (մեծ տոպրակ) ալիւր եւ բրինձ իրենց հետ Հայաստան բերելով՝ ինչ որ ուզում են կանեն... Նոյնը՝ ինչ պատահում է հիմա Սիւնիքի գիւղական համայնքների չքաւոր կանանց հետ: Մեղրիի կամուրջով տղամարդիկ գնում են Հայաստան՝ մի

քանի մշտն ալիւր ու բրինձ իրենց հետ տանելով... Սա է իրականութիւնը, չխաբենք մեզ: Թե ի՞նչ կանեն բարեկիրթները, հիմիկուանից պարզ է արդէն: Նրանք՝ ունենալով Թուրքիայի իշխանութիւնների աջակցութիւնը, կարելու է ներդրումներ կանեն Հայաստանում: Աւելորդ եմ իմանում այսքանից ավել գրել այս մասին: Վիճակը ամեն մարդ կարող է պատկերացնել: Ես չգիտեմ ո՞րն է այս հարցերի լուծումը: Սահմանները, ի վերջոյ բացուելու են: Ներկայ պայմաններում, դա սխալ է: Պիտի փորձել մի քանի տարի յետաձգել դա, մինչեւ որ Հայաստանում իշխանափոխութիւն տեղի ունենայ, ու այս հարցերը լուծեն Նոր իշխանութիւնները, եթե, իհարկե, գործի գլուխ գան ազգային նպատակներով իշխանութիւններ: Ներկայ անողնաշար ու ծախուած իշխանութիւնները ոչինչ չեն անելու ազգային շահերը պաշտպանելու ուղղութեամբ: Նրանք իրենց փորձը տուել են, ու ես չեմ ուզում Նորից գրել այս մասին: Հայաստան-Թուրքիա սահմանային կետերի բացուելը տնտեսական լրջագոյն հարցեր կը ստեղծեն, ու հարցը չի վերջանում միայն տնտեսութիւնով: Վտանգները բազմակողմանի են: Վտանգները տնտեսական, մշակութային, հասարակական, ազգային, եւ ապահովական են: Կիսագրագետ թուրքն ու քիւրտը ազատ մտնելու է Հայաստան, եւ ժամանակի ընթացքում այս «ներխուժումը» բերելու է մշակութային եւ հասարակական մեծ աղետի: Ու ես կարողանում եմ հիմիկուանից պատկերացնել՝ թե ինչ վիճակ կը ստեղծուի Հայաստանում, յատկապէս սահմանամերձ շրջաններում, եթե բոլոր վտանգների հաւանականութիւնը հիմիկուանից հաշուի չառնեն, իշխանութիւնները չունենան ծրագիր՝ դրանք կանխելու համար, եւ անմիտ (զուցե՛ եւ մտածուած) քայլերով՝ որոշումներ կայացնեն ներկայ պայմաններում արագ բացել Թուրքիայի հետ սահմանային կետերը:

ՀԱՂՈՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հայկազեան Համալսարանը Նշեց Իր Հիմնադիրներու 66-րդ Տօնը

Սկիզբը Էջ 02

Համալսարանի նախագահը շեշտը դրաւ բարոյական արժէքներու կարեւորութեան վրայ, որ, լաւ ու ամուր հիմքերով ուսումնական կրթութեան զուգահեռ, երիտասարդներուն համար անհրաժեշտ է ուղքի կանգնելով՝ ակյաջողութենէ եւ դժբախտութենէ ետք: «Միւսները կրնան օգնել եւ պետք է օգնեն, բայց մեր կարգապահութիւնը, մեր արժեքային անխախտ համակարգը, մեր քրտնաջան աշխատանքը, անձնագոհութիւնը, մեր ուսումնական կարողականութիւնն ու փորձառութիւնը ուրիշներուն տրուելիք լաւ օրինակ է, ինչպէս նաեւ մեծ ծառայութեան ուղղութեամբ լաւ կեանքի եւ պարկեշտ ընկերութիւններու բանալիները կը հանդիսանան», հաստատեց Հայտոյթեան:

Ան իր խօսքը եզրափակեց կեդրոնականով ոչ թէ ձեռքբերումներուն, այլ արժեքներուն վրայ՝ ըսելով. «Մենք իսկապէս յոյս ունինք, որ ամեն մէկ

ուսանող կ'ըլլայ առաջնորդ, կայացած մասնագետ եւ ազդեցիկ անձնաւորութիւն: Բայց մենք նաեւ յոյս ունինք, որ արժանապատուութիւնը, պատիւն ու ճշմարտութիւնը կը դասեն ամեն բանէ վեր, որովհետեւ այլ մակարդակներու վրայ յաջողութիւնները անպայման պիտի յաջորդեն»: Նշենք, որ ձեռնարկը սկիզբ առաւ Մերձաւոր Արեւելքի Հայ աւետարանական եկեղեցիներու միութեան նախագահ վեր. Մկրտիչ Գարակէօզեանի աղօթքով: Այս առիթով պատրաստուած էր կարճ տեսերիք մը, որուն մէջ անդրադարձ կը կատարուէր համալսարանի 66-ամեայ ուղիին: Ուսանող Սարինէ Ռիթա Ներսէս արտասանեց խօսք մը Լիբանանի մայրիկներուն մասին՝ իբրեւ տոկոսութեան, անմահութեան եւ սրբութեան խորհրդանիշ, իսկ համալսարանի երաժշտութեան ակումբէն Կարէն Գազանճեան՝ դաշնակի ընկերակցութեամբ Զարմէն Պոյաճեանի, ներկայացուց երգ մը:

ԲԱՆ ՈՒ ԳԻՐ

Այնպէս անփոյթ, այնպէս հանգիստ, Անցնում ես իմ տան մօտով, Մինչ ես ուրիշ տեղերում իսկ Զեզ եմ փնտրում կարոտով:

Ասում եմ, թէ մոռացել ես, Չեմ հաւատում, իմ անգին, Պարզապէս դու հեռացել ես, Մօտս թողել քո հոգին:

Եւ այնպէս հեշտ, այնպէս խնդուն Մատնում ես ինձ աշխարհին, Մինչ դողում է, որպէս երդում Անունդ իմ շուրթերին:

Ասում եմ, թէ ինձ դաւել ես, Չեմ հաւատում, իմ անգին, Պարզապէս դու խռովել ես, Ու տանջում ես իմ հոգին:

Անցնում ես դու ու չես նայում, Մինչ ես կանգնած մոլորում, Զեզ աչքերիս մէջ եմ պահում Ու տանում եմ հետս տուն:

Ասում եմ, թէ սերը սուտ է, Չեմ հաւատում, իմ անգին, Առանց սիրոյ տունս ցուրտ է, Արի շունչ տուր կրակին:

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿԵԱՆ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՕՐԱՅՈՅՑ

22 2021 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Կրկ	Երկ	Երե	Չոր	Հնգ	Ուրբ	Շաբ
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

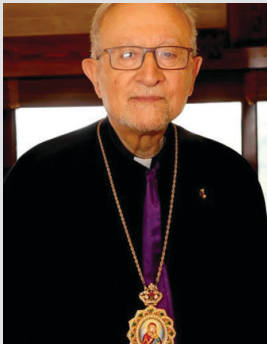
ՌԱՖԱԷԼ ՀԱՅԵՎԻՉ

(1803 – 1886)

«Նկարիչի կնոջ դիմանկարը»

ՄԱՅԱԶԴ

«Ես եմ Յարութիւնը եւ Կեանքը,
ով որ հաւատայ ինձի, Նոյնիսկ եթէ մեռնի, պիտի ապրի»
(Յովհաննէս 11, 25)

Ամենապատիւ եւ Գերերջանիկ Տէր
Տէր Ռաֆայէլ Պետրոս ԻԱ
Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Զայոց
Կաթողիկոս Պատրիարքը
Զայ Կաթողիկէ Արքեպիսկոպոսաց եւ
Եպիսկոպոսաց Դասը
Զմմառու Պատրիարքական Կղերի
Միաբանութիւնը
Եւ
Պաթագեան Ընտանիքը
Սրտի դառն կսկիծով կը գուժեն

Արհի. Մանուէլ Եպս. Պաթագեանի

Վաստակաւոր Առաջնորդ Զիւսիսային Ամերիկայի
Անդամ Զմմառու Պատրիարքական Կղերի Միաբանութեան
Վախճանումը, որ պատահեցաւ երկուշաբթի 18 հոկտեմբեր 2021ին
առաւօտուն, Զայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանին մէջ:
Թաղման կարգը պիտի կատարուի ուրբաթ 22 հոկտեմբերի 2021ին,
առաւօտեան ժամը 11:00ին, Զմմառու Վանքի մայր Տաճարին մէջ, յընթացս
սուրբ եւ անմահ Պատարագին՝ Նախագահութեամբ Կաթողիկոս
Պատրիարքին:
Ապա, Սրբազան Զոր մարմինը պիտի ամփոփուի մայրավանքին
Միաբանական դամբարանին մէջ:
Յաւակցութիւնները կ'ընդունուին յուղարկաւորութենէն ետք, ինչպէս Նաեւ
կ'եսօրէ ետք ժամը 16:00էն 19:00, Զմմառու մայրավանքին դահլիճին մէջ:
Յիշատակն արդարոյն օրհնութեամբ եղիցի:

Մեր Կորուստները

Ոչ Եւս Է Զանրածանօթ Դերասան Փիւռ Զամիչեան

Լիբանանի մէջ իր մահկանացուն
կնքեց հանրածանօթ եւ սիրուած
դերասան Փիւռ Զամիչեանը:
Ան ծանօթ դէմք էր Նամանաւանդ
կատակերգութեան ժանրի լիբա-
նանեան թատերգութիւններու,
հեռատեսիլի շարքերու եւ ֆիլմերու
մէջ:
Փիւռ Զամիչեան 72 տարեկան էր:

Լուրեր Արաբական Աշխարհէն

Սուրիոյ Մէջ Ամերիկեան «Ալ Թանաֆ» Զօրակայանը Գրոհի Ենթարկուեցաւ

Սկիզբը Էջ 01

ԱՄՆ կեդրոնական հրամանատարու-
թեան գլխուորական պաշտօնեան
հաստատած է, որ զօրակայանը
հրթիռային հարուածներու ենթարկուած
է, աւելցնելով, որ մարդկային զոհեր
չկան եւ վնասը սահմանափակուած է
սիւթականով:

Իր հերթին, սուրիական ընդդիմութեան դիտարանը հաղորդած է, որ
պայթիւնի ծայներ լսուած են ամերիկեան ռազմակայանին մէջ՝ Սուրիոյ,
Յորդանանի եւ Իրաքի սահմանին:

Զայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ Սինիոդոսական Զայրերը

ուրախութեամբ կը հրաւիրեն ձեզ

Ամենապատիւ եւ Գերերջանիկ Տէր

Տէր ՌԱՖԱՅԷԼ ՊԵՏՐՈՍ ԻԱ.

Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Զայոց
Նորընտիր Կաթողիկոս Պատրիարքի

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԳԱՅԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

որ տեղի պիտի ունենայ յընթացս
ՍՈՒՐԲ ԵՒ ԱՆՄԱՅ ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

Կիրակի 24 հոկտեմբեր 2021, առաւօտեան ժամը 10:00-ին,
Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ - Ս. Եղիա Աթոռանիստ Եկեղեցւոյ մէջ,
Տըպպաս հրապարակ, Պէյրութ - Լիբանան:

**ԾԱՆՕԹ. Նորընտիր Կաթողիկոս Պատրիարքը շնորհաւորու-
թիւնները պիտի ընդունի՝ երկուշաբթի 25, երեքշաբթի 26 եւ
չորեքշաբթի 27 հոկտեմբերին, առաւօտեան ժամը 11:00էն 1:00,
եւ կ'եսօրէ ետք ժամը 16:00էն 19:00:**

Հայկազեան Համալսարան

Հայագիտական Ամբիոն

Շնորհանդէս

Հայկազեան Հայագիտական Հանդէսի
ԽԱ. (41րդ) հատորին

Հիւր բանախօս՝

Դոկտ. Գրիգոր Արշակեան
(Տնօրէն՝ Հայաստանի Ազգային Արխիւ)

Ուրբաթ, 22 Հոկտեմբեր 2021, ժամը 7ին,
Հայկազեան Համալսարանին մէջ:

Սիրալիր հրաւեր բոլորին

Հայկական Լուրեր

Ռուսերը Կը Շարունակեն Ապահովել Դէպի Արցախ Ուղեւորուելու Անվտանգութիւնը

Սկիզբը Էջ 01

«Արեւելք» կը Նշէ, որ վերջին մէկ շաբթուայ ընթացքին ռուս խաղապահները
ապահոված են աւելի քան 200 միաւոր տարանցիկ փոխադրամիջոցի եւ շուրջ
1000 մարդու անվտանգ տեղաշարժը Լաչինի միջանցքով դէպի Լեռնային
Ղարաբաղ եւ հակառակ ուղղութիւններով:

«Դիտակէտի անձնակազմը հրադարարի շուրջօրեայ վերահսկողութիւն
կ'իրականացնէ: Չինուորները կ'ապահովեն տարանցիկ բեռնակառքերու
տեղաշարժը անձակէտով: Հնարաւոր սադրանքները կ'անխելու Նպատակով
ստուգման կ'ենթարկուին երկու ուղղութեամբ երթեւեկող բոլոր ինքնաշարժները»,
ըսած է ռուսական խաղաղապահ զօրակազմի ներկայացուցիչ Եվկէնի Միշինը: